

Årsrapport 2009
Fylkesnemndene
for
Barnevern
og
Sosiale saker

Innhold

1	<i>Organisasjon</i>	3
1.1	Bemanning i fylkesnemndene	3
2	<i>Formål</i>	4
2.1	Utvalgene	5
2.2	Barnets talsperson	5
3	<i>Måloppnåelse i 2009</i>	6
3.1	Likestilling	7
3.2	Integrering og inkludering av personer med innvandringsbakgrunn	7
3.3	Krischåndtering	7
3.4	Kvalitetssikring og IKT	8
4	<i>Saksutvikling</i>	9
4.1	Rettslig overprøving	10
5	<i>Økonomi og regnskap</i>	11
6	<i>Saksstatistikk</i>	12
6.1	Fylkesnemndene samlet	12
6.2	Region øst	13
6.3	Region vest.....	13
6.4	Region nord.....	14
6.5	Region Oslo og Akershus	14

1 Organisasjon

Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker er uavhengige forvaltningsorganer opprettet med virkning fra 1. januar 1993. Fylkesnemndene er hjemlet i barnevernloven og er administrativt underlagt Barne-, likestillings- og integreringsdepartementet.

Fylkesnemndene er vedtaksmyndighet i de såkalte tvangssakene etter barnevernloven og i saker som gjelder tvangsplassering etter sosialtjenesteloven. Sakene etter barnevernloven utgjør den klart største andelen av fylkesnemndenes arbeidsoppgaver. Fylkesnemnda i Oslo og Akershus avgjør i tillegg saker for hele landet etter lov om smittevern.

Det er opprettet 12 fylkesnemnder som til sammen dekker alle landets fylker. Disse var i 2009 organisert i regionene Oslo og Akershus, Nord, Øst og Vest. Hver region er ledet av en regionleder med budsjett og resultatansvar.

I 2010 skal fylkesnemndene etableres som et selvstendig forvaltningsorgan, administrativt adskilt fra departementet. Den nye direktøren for fylkesnemndene tiltrådte 15. mars 2010. Årsrapporten for 2009 er utarbeidet av Barne-, likestillings og inkluderingsdepartementet.

1.1 Bemanning i fylkesnemndene

Pr desember 2009 var antallet fast ansatte fordelt i regionene som følger:

- Nord: ni nemndsledere og syv administrasjonsansatte
- Vest: 17 nemndsledere og 11 administrasjonsansatte
- Øst: 14 nemndsledere og 12 administrasjonsansatte
- Oslo og Akershus: 11 nemndsledere og syv administrasjonsansatte

2 Formål

Fylkesnemndene ble opprettet for å styrke rettssikkerheten for barn og foreldre ved å etablere et avgjørelsesorgan som var uavhengig av barnevernet for øvrig. Fylkesnemndene er faglig uavhengige og departementene (Barne-, likestillings og inkluderingsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet) har verken instruksjons- eller omgjøringsmyndighet i den enkelte sak.

En vanlig nemnd ledes av en fylkesnemndsleder. Fylkesnemndslederen skal ha juridisk kompetanse tilsvarende det som kreves for å tjenestegjøre som dommer. Med seg har fylkesnemndslederen et medlem fra et fagkyndig utvalg og et medlem fra et alminnelig utvalg. Hvis sakens kompleksitet krever det, kan nemnda settes med to alminnelige og to fagkyndige medlemmer. Det at fagkyndig medlem deltar i avgjørelsen og ikke bare avgir muntlig eller skriftlig redegjørelse, bidrar til å fremme nemndenes kvalitet og legitimitet.

Vedtak i fylkesnemndene kan bringes videre til domstolene for rettslig prøving. Partene må reise sak innen to måneder fra vedtak ble avsagt.

Saksbehandlingen i fylkesnemnd foregår i stor grad på samme måte som i en domstol. Det er muntlige forhandlinger, og kommunen og de private partene møter med advokat. For vitneplikt, vitneførsel og plikt til å legge frem dokumentbevis, gjelder tvistemålslovens regler så langt de passer.

2.1 Utvalgene

I den enkelte sak skal fylkesnemnda bestå av en fylkesnemndsleder, ett medlem fra det alminnelige utvalget og ett medlem fra ett av de respektive fagkyndige utvalgene. Helse- og omsorgsdepartementet og Barne-, likestillings og inkluderingsdepartementet godkjenner de fagkyndige medlemmene for inntil en fireårsperiode. De fagkyndige utvalgene består i hovedsak av psykologer og barnevernpedagoger/sosionomer. Det er utvalg for saker etter barnevernloven og for saker etter sosialtjenesteloven, og godkjenningen gjelder for hver fylkesnemnd. Tabellen under viser fordelingen av de sakkyndige medlemmene i hver region i 2009.

Fagkyndige medlemmer i 2009	Region nord	Region vest	Oslo og Akershus	Region øst
Psykologer	63	97	83	98
Psykiatere	2	8	4	10
Barnevernspedagoger/ Sosionomer	54	66	57	50
Spesialpedagoger	4	6	2	5
Andre	4	3	9	5
Totalt	127	180	155	168

Til å behandle saker etter lov om vern mot smittsomme sykdommer, er det opprettet et eget utvalg på åtte sakkyndige.

Medlemmer av det alminnelige utvalget oppnevnes av Barne- og likestillingsdepartementet for en fireårsperiode. Totalt 4 329 nye alminnelige medlemmer ble oppnevnt 1. januar 2009.

2.2 Barnets talsperson

En talsperson skal være barnets talerør i saken. Ordningen med talsperson ble innført 01. januar 1994. Barn over 7 år og yngre barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, skal informeres og gis anledning til å uttale seg før det tas avgjørelse i sak som berører ham eller henne. Barnets mening skal tillegges vekt i samsvar med barnets alder og modenhet. Det er kommunene som har kommet med forslag til det utvalg av talspersoner som fylkesnemndene benytter.

3 Måloppnåelse i 2009

Hovedmålet for fylkesnemndene i 2009, jf. St. prp. nr 1 (2008 – 2009), var god, forsvarlig og effektiv saksbehandling.

Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden for ordinære saker er fylkesnemndenes viktigste styringsindikator, og resultatmålet for 2009 var å senke den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden.

Tabellen under viser gjennomsnittlig saksbehandlingstid i regionene. Alle regionene har i 2009 lavere gjennomsnittlig saksbehandlingstid enn i 2007 og 2008.

Nemnd	Saksbehandlingstid, kalenderdager ¹		
	2007	2008	2009
Region nord	78,7	74,8	62,6
Nordland	68,3	70,6	84,6
Troms og Finnmark	61,9	62,1	40,8
Trøndelag	97,5	85,9	60,1
Region øst	68,1	57	45,6
Buskerud og Vestfold	59,4	57,1	48,1
Oppland og Hedmark	76,1	59,2	45,3
Østfold	60,1	52,2	39
Telemark	72,7	61,9	52,8
Region vest	89,6	74,9	71,2
Agder	67,5	62,5	84,1
Hordaland og Sogn og Fjordane	92,6	74,1	64,4
Møre og Romsdal	64,3	75,5	67
Rogaland	107,8	81,8	74,5
Oslo og Akershus	72,5	58,5	40,6
Totalt	77,3	66,2	56,5

Saker skal etter loven behandles raskt og om mulig innen fire uker. Helt fra opprettelsen i 1993 har saksbehandlingstiden ligget betydelig over dette. Manglende kapasitet i barnevernstjenesten, hos advokatene og i fylkesnemndene selv, er noen av årsakene til den lange saksbehandlingstiden.

¹ Fra saksbehandlingssystemet Sakarias: Gjennomsnittlig antall dager fra mottaksdato til første dag av forhandlingsmøte

Akuttvedtak skal legalitetskontrolleres av nemndsleder innen 48 timer. Klage på akuttvedtak skal behandles innen en uke. Fristene for behandling av akuttvedtak og klage på akuttvedtak overholdes i de aller fleste sakene.

3.1 Likestilling

Det fremgår av likestillingsloven at arbeidsgiver skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for likestilling mellom kjønnene innenfor sin virksomhet. For fylkesnemndene var stillingene inkludert vikariater og engasjementer besatt på følgende måte ved utgangen av 2009:

Administrative stillinger	Fylkesnemndslederstillinger
38 kvinner	34 kvinner
En mann	21 menn

Som det fremgår over, er det for fylkesnemndslederstillingene ansatt i overkant av 60 % kvinner. Fylkesnemndslederne har lik avlønning. Det er to kvinner og to menn tilsatt som regionledere.

I administrasjonen er det ansatt kun én mann. For å fremme likestilling innen virksomheten, er det i nye stillingsannonser spesielt oppfordret menn til å søke. Aktuelle mannlige kandidater har ikke tatt imot tilbud eller ikke nådd opp i konkurransen om ledige stillinger.

Det er videre faste rutiner for sammensetning av nemndene i den enkelte sak, slik at begge kjønn er representert. I vanlige saker (nemndsleder + to nemndsmedlemmer) er fordelingen 2-1, i utvidete saker (nemndsleder + fire nemndsmedlemmer) 3-2. Det er bare ved forfall og hasteinnkalling av nye medlemmer at denne fordelingen fravikes.

3.2 Integrering og inkludering av personer med innvandringsbakgrunn

Ved utgangen av 2009 var det ansatt én person med innvandringsbakgrunn i fylkesnemndene. Arbeidsstyrken skal i størst mulig grad gjenspeile mangfoldet i befolkningen, og det er derfor et personalpolitisk mål å rekruttere personer med innvandringsbakgrunn. I stillingsannonser er personer med innvandringsbakgrunn spesielt oppfordret til å søke. Aktuelle kandidater har ikke nådd opp i konkurransen om ledige stillinger.

3.3 Krisehåndtering

I forbindelse med svineinfluensaen og muligheten for en pandemi, har fylkesnemndene utarbeidet en krisehåndteringsplan for pandemi. Andre krisehåndteringsplaner er også ajourført og fylkesnemndene prioriterer dette arbeidet.

3.4 Kvalitetssikring og IKT

En arbeidsgruppe opprettet i november 2008 har revidert fylkesnemndenes manual for kvalitetssikring av saksbehandlingen. Kvalitetssikringsmanualen har siden utarbeidelsen fungert som et sentralt verktøy for saksbehandlingen i fylkesnemndene. Dokumentet har hatt en god forankring fylkesnemndene, og har bidratt til en mer enhetlig behandling i landets fylkesnemnder. Ny tvistelov og omfattende endringer i saksbehandlingsreglene i barnevernloven og sosialtjenesteloven trådte i kraft 1. januar 2008. Dette gjorde det nødvendig med en ajourføring av Kvalitetssikringsmanualen og det er foretatt endringer der rettsutviklingen har gjort det nødvendig.

En arbeidsgruppe med representanter fra fylkesnemndene, Statistisk sentralbyrå og Barne-, likestillings og inkluderingsdepartementet ble i 2009 opprettet for å se på hvordan statistikken som hentes fra fylkesnemndene kan videreutvikles. Det er særlig vedtaksstatistikken som er noe mangelfull. Arbeidsgruppen avsluttet arbeidet i januar 2010.

4 Saksutvikling

Fylkesnemndene har over de siste årene hatt stor økning i innkomne saker til behandling. I perioden fra 2005 til 2008 var saksveksten på 32 prosent målt i innkomne saker til behandling. I 2009 stoppet denne utviklingen opp, og det var en moderat nedgang i innkomne saker på 2 prosent fra 2008. Saksutviklingen er svært ulik i de enkelte nemndene fra år til år.

Oslo og Akershus er landets største fylkesnemnd og ble skilt ut fra Region øst i 2008. I tabellen under er regionen skilt ut for hele perioden for å få sammenlignbare tall.

Saksmengde, innkomne saker					
	2005	2006	2007	2008	2009
Total	3134	3424	3690	4132	4032
Region nord	637	682	708	784	778
Region Øst	921	941	980	1206	1204
Region vest	961	1109	1207	1350	1269
Region Oslo og Akershus	615	692	795	792	781

Prosentvis vekst fra forrige år					
	2006	2007	2008	2009	2005 - 2009
Total	9 %	8 %	12 %	-2 %	29 %
Region nord	7 %	4 %	11 %	-1 %	22 %
Region Øst	2 %	4 %	23 %	0 %	31 %
Region vest	15 %	9 %	12 %	-6 %	32 %
Region Oslo og Akershus	13 %	15 %	0 %	-1 %	27 %

Som det fremgår av tabellen er det totalt sett noe lavere vekst i saksinngangen i Region nord enn i de andre regionene. Veksten er likevel høy i alle regionene. For å møte den høye saksveksten er det ansatt flere fylkesnemndsledere. Kapasiteten i fylkesnemndene målt i antall fylkesnemndsledere har steget med 33 prosent i perioden 2006 – 2009.

4.1 Rettslig overprøving

Saker som avgjøres ved realitetsavgjørelse i fylkesnemndene, kan bringes

videre til domstolene for rettslig prøving. 689 av totalt 2112 vedtak med realitetsavgjørelse

ble i 2009 brakt videre til domstolene for rettslig prøving. I 2008 ble 681 vedtak av totalt 2090

brakt videre til domstolene. Fordelingen pr nemnd var som følger:

	Rettslig prøving		Realitetsavgjørelse		Andel avgjørelser brakt inn for rettslig prøving	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Nordland	32	115	117	374	27 %	31 %
Troms og Finnmark	40	29	135	131	30 %	22 %
Trøndelag	67	31	172	115	39 %	27 %
Buskerud og Vestfold	94	46	279	162	34 %	28 %
Oslo og Akershus	109	84	379	235	29 %	36 %
Oppland og Hedmark	50	55	138	152	36 %	36 %
Østfold	35	43	144	155	24 %	28 %
Telemark	29	34	77	70	38 %	49 %
Agder	42	40	125	144	34 %	28 %
Hordaland og Sogn og Fjordane	69	84	217	258	32 %	33 %
Møre og Romsdal	32	42	95	103	34 %	41 %
Rogaland	82	86	212	213	39 %	40 %
Total	681	689	2090	2112	33 %	33 %

5 Økonomi og regnskap

Budsjettpostene og regnskapet for 2009 fordeler seg slik følgende tabell viser:

Tall i 1000 kroner

	Saldert budsjett 2009	Regnskapsført 2009	Resultat
Driftsutgifter	80 558	81 494	-936
Inntekter	0	-1 487	1 487
Saksutgifter	30 804	30 222	582
Andre utgifter	5 041	3 432	1 609
Totalt	116 403	113 661	2 742

Endringer foreslått i Ot. prp. nr. 76 og som ble innført 1. januar 2007, innebar blant annet at nemndene i den enkelte sak som hovedregel skal bestå av nemndsleder, et alminnelig medlem og et fagkyndig medlem. Utvidet nemnd med to sakkyndige og to alminnelige medlemmer skal bare benyttes i tilfeller der sakens karakter eller vanskelighetsgrad tilsier det. Endringene har gitt lavere saksutgifter enn forventet i årene etter innføringen. Lavere saksutgifter har finansiert utvidelser i kapasiteten i nemndene noe som har vært nødvendig på grunn av den store veksten i antall saker til behandling.

6 Saksstatistikk

Tabellene 6.1 – 6.5 viser saksstatistikk fordelt på prosessstype og sammensetning av fylkesnemndene.

6.1 Fylkesnemndene samlet

Totalt	2007 ²	2008 ³	2009 ⁴
Ubehandlete saker ved periodens slutt	496	460	392
Saker avsluttet med realitetsavgjørelse⁵ - derav:	1734	2086	2106
Nemndsleder klagebehandling akuttvedtak	0	379	386
Nemndsleder forhandlingsmøte	33	32	23
Nemndsleder forvaltningsloven	0	0	15
Nemndsleder avgjørelse	360	406	440
Utvidet nemnd med forhandlingsmøte	330	102	85
Vanlig nemnd med forhandlingsmøte	957	1163	1155
Vanlig nemnd MUF	54	4	4
Midlertidig godkjenning (Akuttvedtak)	1399	1469	1405
Saker avsluttet uten realitetsavgjørelse	281	285	260
Innkomme saker	3690	4132	4032

- Nemndsleder klagebehandling akuttvedtak: Behandles av nemndsleder alene. Skal behandles innen en uke
- Nemndsleder forhandlingsmøte: Nemndsleder behandler saken uten nemnd, men med forhandlingsmøte
- Nemndsleder forvaltningsloven: Behandling av utsatt iverksettelse av et vedtak etter forvaltningsloven § 42. Nemndsleder behandler saken alene
- Nemndsleder avgjørelse: skriftlig saksbehandling av nemndsleder alene
- MUF er forenklet behandling med møte uten parter
- Midlertidig godkjenning (akuttvedtak): Nemndsleder alene foretar legalitetskontroll av akuttvedtak.

² Kilde: Saksbehandlingssystemet Sakarias

³ Kilde: Saksbehandlingssystemet Sakarias

⁴ Kilde: Saksbehandlingssystemet Sakarias

⁵ Antall vedtak som er fattet, enten forenklete saker eller saker med forhandlingsmøte (inkludert klagesaker)

6.2 Region øst

Region øst	2007	2008	2009
Ubehandlede saker ved periodens slutt	112	118	125
Saker avsluttet med realitetsavgjørelse - derav:	503	637	608
Nemndsleder klagebehandling akuttvedtak	0	112	131
Nemndsleder forhandlingsmøte	4	5	8
Nemndsleder forvaltningsloven	0	0	6
Nemndsleder avgjørelse	101	121	111
Utvidet nemnd med forhandlingsmøte	79	17	11
Vanlig nemnd med forhandlingsmøte	300	382	340
Vanlig nemnd MUF	19	0	1
Midlertidig godkjenning (Akuttvedtak)	365	412	420
Saker avsluttet uten realitetsavgjørelse	68	69	69
Innkomme saker	980	1206	1204

6.3 Region vest

Region vest	2007	2008	2009
Ubehandlede saker ved periodens slutt	176	181	131
Saker avsluttet med realitetsavgjørelse - derav:	587	647	717
Nemndsleder klagebehandling akuttvedtak	0	124	113
Nemndsleder forhandlingsmøte	17	18	9
Nemndsleder forvaltningsloven	0	0	4
Nemndsleder avgjørelse	126	118	139
Utvidet nemnd med forhandlingsmøte	137	32	24
Vanlig nemnd med forhandlingsmøte	294	352	427
Vanlig nemnd MUF	13	3	1
Midlertidig godkjenning (Akuttvedtak)	437	490	419
Saker avsluttet uten realitetsavgjørelse	91	92	79
Innkomme saker	1207	1350	1269

6.4 Region nord

Region nord	2007	2008	2009
Ubehandlede saker ved periodens slutt	114	98	86
Saker avsluttet med realitetsavgjørelse - derav:	330	423	407
Nemndsleder klagebehandling akuttvedtak	0	72	74
Nemndsleder forhandlingsmøte	8	4	4
Nemndsleder forvaltningsloven	0	0	3
Nemndsleder avgjørelse	81	117	117
Utvidet nemnd med forhandlingsmøte	34	11	15
Vanlig nemnd med forhandlingsmøte	196	219	194
Vanlig nemnd MUF	11	0	0
Midlertidig godkjenning (Akuttvedtak)	238	246	259
Saker avsluttet uten realitetsavgjørelse	58	59	55
Innkomme saker	708	784	778

6.5 Region Oslo og Akershus

Oslo og Akershus	2007	2008	2009
Ubehandlede saker ved periodens slutt	94	63	50
Saker avsluttet med realitetsavgjørelse - derav:	314	379	374
Nemndsleder klagebehandling akuttvedtak	0	71	68
Nemndsleder forhandlingsmøte	4	5	2
Nemndsleder forvaltningsloven	0	0	0
Nemndsleder avgjørelse	52	50	73
Utvidet nemnd med forhandlingsmøte	80	42	35
Vanlig nemnd med forhandlingsmøte	167	210	194
Vanlig nemnd MUF	11	1	2
Midlertidig godkjenning (Akuttvedtak)	359	321	307
Saker avsluttet uten realitetsavgjørelse	64	65	57
Innkomme saker	795	792	781